

תהלים (18)

שה' לא חונן אותם היא בגלל שהם אינם יודעים שהם אומללים...!

אדם נכנס לעשיר, לא די שיספר לו על מצבו הכלכלי הקשה, עליו לבקש ממנו בצורה ברורה: תביא לי כסף. לעומת זאת, אדם שנכנס לרופא, אין צורך שיאמר לו: תרפא אותי, די אם יאמר לו אני חולה במחלה זו וזו, ואמרו לי שאם לא אטול תרופה, אמות. הרי ברור שהוא אינו צריך לסיים את בקשתו. עובדה היא, שכאשר אדם הולך ברחוב ורואה מישהו שאין לו שכל, הוא לא מרגיש שהוא צועק אליו לעזרה. אבל כשהוא רואה אדם שוכב ברחוב ונוטה למות, האם החולה צריך לבקש ממנו עזרה? וכי יש צורך שיפנה אליו בבקשה מפורשת להזעיק אמבולנס? הרי עליו רק לומר: אינני חש בטוב, מצבי קשה, ומיד יעשה הלה כל שביכולתו כדי להצילו. "תַּנְיִי ה' פִּי אֶמְלֵל אֲנִי", אני במצב קשה, ממילא "תַּנְיִי" בחנם, כמו אדם המזעיק אמבולנס לפצוע קשה שעושה זאת בחנם. הוא לא יבקש שישלמו לו על שיחת הטלפון. *נפש שמשון "תהלים" מאת הרב פינקוס זצ"ל*

הקושי להמתין עד עת הזכירה

וּנְפִשִׁי נִבְהַלָּה מְאֹד וְאַתָּה ה' עַד מָתַי (ו,ד)

פסוק זה הוא פסוק נורא! נאמר במגילה איכה (ג, כ): "זכור תזכור ותשוח עלי נפשי", ופירש"י: ידעתי שסופך לזכור את העשוי לי, אבל תשוח עלי נפשי להמתין עד זמן הזכירה. יודע אני שבסופו של דבר אתה השי"ת, תזכור, אבל אוי, למי שיש כח לחכות עד אז! וזהו "וְאַתָּה ה' עַד מָתַי"? כמה זמן עוד אצטרך להמתין עד שתזכרני, השי"ת? ומה היא התשובה על שאלה זו, עד מתי? משל למה הדבר דומה? אדם נכנס לביתו של חבירו, והמארח אומר: אביא לך משהו לשתות. הוא נכנס למטבח ואחרי דקה חוזר משם עם בקבוק מים קרים. אבל נתאר לעצמנו שהחבר נכנס למטבח ומתחיל לפתוח בקבוקים. עוברת דקה, שתיים, חמש, עשר דקות ואף רבע שעה, ועדיין החבר מתמהמה, חושב לעצמו האורח: אם לוקח לו כל כך הרבה זמן, מי יודע מהו מכין לי שם. כלומר, כשההכנה לוקח זמן רב, כנראה ששווה להמתין לו. זוהי התשובה לשאלה "עַד מָתַי": אם יש צורך להמתין כל כך הרבה זמן עד שהקב"ה יזכרנו, נתאר לעצמו כיצד תיראה זכירה זו, אם נדרשת כביכול כה הרבה זמן הכנתו, בסוף ודאי נאמר כולנו" היה כדאי. *נפש שמשון "תהלים" מאת הרב פינקוס זצ"ל*

תַּנְיִי ה' פִּי אֶמְלֵל אֲנִי רַפְּאֵנִי ה' פִּי נִבְהַלָּו עֲצָמַי (ו,ג)

מברכים אנו בכל יום ברכת "אשר יצר", ובה אנו אומרים: "גלוי וידוע לפני כסא כבודך שאם יפתח אחד מהם... א"א להתקיים לפניך". והדברים תמוהים, שכן לכאורה היינו צריכים לסיים ולבקש: "יה"ר מלפניך שדבר זה לא יקרה", והרי איננו אומרים כך. ובאמת, לא מצינו בשום ברכה אחרת אמירה מעין זה, כגון: "בורא נפשות רבות וחסרונן... גלוי וידוע לפניך שאם לא תתן לנו אוכל נהיה רעבים" וכו'. זו אינה בקשה, ואף לא שבח. מהו, אפוא, עניינה של אמירה זו! אלא, שישנו הבדל יסודי בין נתינה של עצם החיים ע"י הקב"ה לבין נתינת שאר הצרכים על ידו. משל למה הדבר דומה? ילד אומר לאביו: אם לא תביא לי עשרים שקל זה יחסר לי ולא ארגיש טוב. טוב, אומר האב, אז לא תרגיש טוב... אבל ברגע שהילד אומר: אם לא תביא לי אני אמות, כאן הסתיים הויכוח, והאב מוכרח לתת לו את מבוקשו. במה שנוגע לשאר צרכי האדם, כמו פרנסה, בריאות וכו' לא כל האנשים שווים. אחד מקבל מהקב"ה יותר פרנסה והשני פחות, אחד בריא יותר וחבירו פחות. אבל בנוגע לחיים עצמם, כאן כולם שווים אצל הקב"ה. הקב"ה נקרא "אלוקים חיים". הוא נותן חיים לכל אחד ואחד בשווה. אין מציאות בעולם שראובן חי יותר משמעון. אני חי באותה מידה שאתה חי ואתה חי באותה מידה שאני חי. אמנם איננו אוכל את אותם מאכלים שאתה אוכל, וגם לא לומד באותה מידה שאתה לומד, אבל בדיוק באותה מידה שאני חי גם אתה חי, כי איך לך דבר שהקב"ה רוצה בו כמו חיים.

וזהו שאומרים אנו בברכת "אשר יצר": "גלוי וידוע לפני כסא כבודך", אתה הרי יודע, רבש"ע, שאם יפתח אחד מהם או יסתם אחד מהם א"א להתקיים לפניך", לא נוכל לחיות. אם תפסיק לתת לנו חיים, אנחנו נמות. זהו זה! זוהי הבקשה! אם אתה לא תרפא אותנו, נמות. לא צריך להוסיף דבר. אין צורך לסיים את הבקשה, כי לא מדובר כאן על רפואה. מדובר על עצם החיים. ישנם דברים שצריכים בקשה, כגון דעת, פרנסה וכו'. אבל חיים לא צריכים בקשה. האם מכירים אתם מישהו כאן בעולם שאין לו חיים? מי שאין לו חיים נמצא כבר בעולם אחר. עתה מבינים אנו גם את הנאמר כאן בפסוק: "תַּנְיִי ה' פִּי אֶמְלֵל אֲנִי", "תַּנְיִי" לשון מתנת חנם, מדוע? "פִּי אֶמְלֵל אֲנִי" זו הסיבה, לא בגלל שבקשתי, לא בגלל שמגיע לי, אלא בגלל שאני אומלל. הרי אתה, השי"ת, אינך רוצה שאהיה אומלל. הסיבה שישנם כאלו

תפילה מול בקשה, שמיעה או לקיחה? שְׁמַע ה' תְּחַנְּנֵנִי ה' תְּפַלְּתֵנִי יְקַח (ו. י.)

לפרש את הפסוק "שְׁמַע ה' תְּחַנְּנֵנִי", ומה היתה תחינתי?
ש"תפילתי יקח", דהיינו: "שְׁמַע ה' תְּחַנְּנֵנִי", שבה
ביקשתי שיקח תפילתי פעם אחרת.
כמוצא שלל רב "תהלים" בשם האור שמח בספרו "והאיש משה"

הלכה: הלכות כיבוד אב ואם

חשיבות המצוה: כתב השו"ע (יו"ד ס' ר"מ ס"א): צריך
ליזהר מאוד בכבוד אביו ואמו ובמוראם. ובפסקים
ותשובות (אות א'): מצוה עשה מן התורה לכבד את אביו
ואת אמו, דכתיב: "כבד את אביך ואת אמך" (שמות כ.
י"ב), והיא מצוה עשה גדולה, והטעם שאין מברכים
עליו, מפני שהאב יכול למחול על כבודו וממילא
מתבטל החיוב לכבדו.

פסקים ותשובות

פתגם: לא מפסידים באמת, אלא ברגע שבו מפסיקים
לנסות.

ספר "שמחלה"

חקירה: כיבוד אב ואם

בין אדם לחבירו או בין אדם למקום (מנחת חינוך לג-ג,
שיעורי ר' שמואל מכות עמוד תיג. חינוך לג ד"ה משרשי,
ורמב"ם בפירוש המשניות פאה א-א ד"ה וענין: בין אדם לחבירו.
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: וחם השמש

בבית המדרש אחד היה שמש כילי וקמצן, שחם על
השמן למאור בלילות, עוד בתחילת הערב היה האור
דועך וקהל הלומדים היה מתפזר איש לביתו. אמר על
כך הרב דמתא: זהו מה שנאמר בפרשת השבוע: וחם
השמש ונמס, אם ה"שמש" הוא בבחינת, חם שנהרג על
פחות משהו פרוטה, הרי ונמס, הקהל מתמסמס והולך.
ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף צט)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן
מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה,
שמחה ג'וזת בת אליז, חיים בן סוזן סולטנה. זרע של קיימא לרינה
בת זהרה אנריאת, מרים ברכה בת מלכה ואריה יעקב בן חוה.
לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה,
דניאל בן רחל, עמנואל בן ארנסט אברהם, רפאל שלמה בן אסתר,
חוה בת צביה, מיה בת רחל, ויקטור חי בן יקוטה.

מה בין תחינתי לבין תפילתי, ולמה לגבי תחינתי נאמר
שמע ואילו על תפילתי נאמר יקח? יש לומר: יעקב
אבינו אומר ליוסף (בראשית מה, כב): "אשר לקחתי מיד
האמרי בחרבי ובקשתי", ואונקלוס מתרגם "בצלוחתי
ובבעותי", וכונתו: ש"צלוחתי", הוא סדר התפילה
הקבוע, ואילו "בעותי", זה בקשה מתודשת שיכול
האדם לחדש בתפילתו בכל ברכה וברכה. ויש נפקא
מינה גדולה בין "תפילה" ל"בקשה": בתפילה הקבועה,
אותה סידרו אנשי כנסת הגדולה, אין הכוונה מעכבת
למעט בברכת אבות, אך לעומת זאת ב"בקשה", אותה
מחדש האדם על צרכיו, ברור שעליו לכוון כוונה יתירה,
וללא כוונה אין בקשתו נשמעת, כמאמר חז"ל (תענית
ה.): "אין תפילתו של אדם נשמעת אלא אם כן משים
נפשו בכפו", וכמו שנתבאר שם בגמרא שהכוונה
לתפילת יחיד. ואף בין "חרב" ל"קשת" יש נפקא מינה
גדולה: החרב מזיקה לכשלעצמה, כי הברזל החד ממית,
אך הקשת אין בכוחה להזיק ולהמית, אלא כפי הכח
שישקיע היורה במתיחתה, כך יוכל להעיף את החץ
למרחקים ולפגוע. לכן נמשלה התפילה ל"לחרב", כי
כמו החרב הפוגעת אף בלי כוונה מיוחדת גם בתפילה
אינה צריכה כוונה מרובה. אמנם ה"בקשה" הרי היא
כ"קשת": כשם שיש צורך להשקיע כח במתיחת הקשת
כדי שתפגע, כך צריך לכוון כוונה יתירה בבקשה, כדי
שתתקבל. זהו שאומר דוד המלך: "שְׁמַע ה' תְּחַנְּנֵנִי", זו
הבקשה המיוחדת הטעונה כוונה הרגילה ו"שמיעה"
מיוחדת מבורא עולם, ולעומתה "ה' תְּפַלְּתֵנִי יְקַח", זו
התפילה הרגילה שאין בה הכרח בכוונה יתירה, והקב"ה
לוקחה" אף בלי כוונה מרובה!

כמוצא שלל רב "תהלים" בשם "משך חכמה"

להתחנן שתתקבל התפילה לרצון

שְׁמַע ה' תְּחַנְּנֵנִי ה' תְּפַלְּתֵנִי יְקַח (ו. י.)

לכאורה: הלא "שמע" הוא לשון עבר, ואילו "יקח" הוא
לשון עתיד? אפשר לבאר על ידי משל: משל לבן מלך
סרח ועל כן גירשו המלך מארמון המלוכה. ביקש הבן
מאוהבו של המלך שיתן לו עצה כיצד יוכל להגיע אל
המלך, כדי לדבר עמו ולבקש את מחילתו. אמר לו
האוהב: הרי כל אדם פשוט רשאי להזמין תור לדבר עם
המלך, ואם כן תוכל אתה להזמין תור אצלו כאילו היית
איש פשוט. אך יש בעיה: אם הולכים אל המלך כמו
אדם פשוט, אפשר לדבר עם המלך לא יותר ממחצית
הדקה. אך גם לזה מצא אוהבו של המלך פתרון, אותו
שטח בפני המלך: לאחר שכבר הגיע אל המלך: תוכל
לבקש ממנו שידבר עמך פעם אחרת, במועד שיקבע
המלך, באריכות, וכך אמנם עשה בן המלך. וכך ידע

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr